

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Πολύς θόρυβος έχει γίνει τελευταία από την ίδρυση του Αττικού πανεπιστημίου, όμως επειδή η Ελλάδα είναι χώρα περισσότερο του «θα κάνουμε» και λιγότερο του «κάνουμε» γι' αυτό οι σκέψεις μας για τη δημιουργία μίας βιβλιοθήκης σε ακαδημαϊκό επίπεδο, είτε του Αττικού Πανεπιστημίου, είτε οποιουδήποτε άλλου Πανεπιστημίου θα είναι περίπου ίδιες.

Κατ' αρχή θα πρότεινα η κεντρική βιβλιοθήκη του Αττικού Πανεπιστημίου να είναι σε ένα μέγαρο ξεχωριστό, ανεξάρτητο από τους υπόλοιπους χώρους του Πανεπιστημίου, κάπου στο κέντρο της Αθήνας, στην ακτίνα Σύνταγμα - Ομόνοια, σε μέρος δηλ. που θα είναι προσιτό γρήγορα και φτηνά σ' όσους χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη. Κάθε σχολή θα έχει το δικό της όροφο, που θα είναι χωρισμένος στις επιμέρους βιβλιοθήκες των τμημάτων.

Τι σκοπούς θα εξυπηρετεί αυτή η βιβλιοθήκη του Αττικού Πανεπιστημίου ή οποιουδήποτε άλλου Πανεπιστημίου; Θα έλεγα δύο βασικούς:

α) την εκπαίδευση και β) την έρευνα. Πολλά έχουν γραφτεί κατά καιρούς από διάφορους πολίτες αυτής της «βαλκανικής χώρας», που η επίσημη πια ονομασία της, μια που ανήκει τα τελευταία 10 χρόνια στην Ευρώπη και μάλιστα στη «Δυτική Ευρώπη» είναι HELLAS και που πράγμα παράξενο όσο και παράδοξο φιλοδοξεί να γίνει ισότιμη σ' όλα τα επίπεδα με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, δίνει λαβή για σχόλια και παρατηρήσεις όχι μόνο στους Έλληνες αλλά και σε ξένους ειδικούς ή μη. Αλλά ειδικότερα στο θέμα μας Βιβλιοθήκη και μάλιστα Πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη απέχουμε πολύ όχι μόνο στην ισοτιμία με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες αλλά ούτε ακόμη κατά προσέγγιση θα μπορούσαμε να πούμε ότι τις πλησιάζουμε.

Οι ελλείψεις πολλές, ξεκινώντας από το επίπεδο των σπουδαστών που μπορεί να παίρνουν πτυχίο και να μην έχουν πατήσει στη βιβλιοθήκη του Α.Ε.Ι., μέχρι την αδιαφορία του επίσημου κράτους όλων των

κυβερνήσεων μέχρι σήμερα. Και οι αιτίες για το μπέρδεμα που υπάρχει σ' όλους τους τομείς της γνώσης πολλές, μια από τις πιο σπουδαιές κατά τη γνώμη μου είναι ότι «μορφωμένος πολίτης» σημαίνει πολίτης με ερωτηματικά και ένας τέτοιος πολίτης σημαίνει, αμφισβήτηση του κατεστημένου, του κράτους, των κομμάτων, της εκκλησίας.

Ο πολιτισμός κάθε χώρας δίνεται κυρίως μέσα από τα γραφτά του κείμενα και η μελέτη τους, δίνει στον άνθρωπο την δυνατότητα της σύγκρισης, της αντιπαράθεσης και της παρέμβασης στο χώρο που λέγεται πνεύμα. Και «πνεύμα» μεν μπορούν όλοι λίγο ή πολύ να κάνουν, αλλά πνεύμα με την έννοια της αναζήτησης των ενδιαφερόντων, της ανύψωσης του πολιτιστικού επιπέδου της ποικιλόμορφης μάθησης είναι λίγοι αυτοί που το επιδιώκουν.

Και για να γίνουν όλα αυτά χρειάζονται από τη μια, τα μέσα και τα εργαλεία και από την άλλη η κατάλληλη διαπαιδαγώγηση, για να αναζητά και να βρίσκει κανείς ό,τι του χρειάζεται, για να ανεβάσει το επίπεδο ζωής του. Οι βιβλιοθήκες και μάλιστα οι Πανεπιστημιακές που θα πρέπει να είναι η ραχοκοκαλιά κάθε Α.Ε.Ι., όπου οι αυριανοί επιστήμονες που εξ αντικειμένου θα πρέπει να είναι οι κατ' εξοχήν άνθρωποι που θα κάνουν τις προτάσεις για μια άλλη ποιότητα ζωής, είναι κατά κανόνα βιβλιοθήκες ανοργάνωτες, χωρίς ειδικευμένο προσωπικό, χωρίς πληροφόρηση, όχι μόνο στα γενικά προβλήματα του κόσμου, αλλά ούτε τη στοιχειώδη γνώση της επιστήμης που εξυπηρετούν, δίνουν την εικόνα ενός σπιτιού που του λείπει ο βασικός χώρος της τουαλέτας.

Όλοι οι νόμοι για το πανεπιστήμιο, με τους θαυμάσιους επιστήμονες, με τα θαυμάσια κτίρια, με την ακόμη πιο θαυμάσια γραφειοκρατική διοικητική

διεκπεραίωση, όταν υστερούν στο θέμα της βιβλιοθήκης, είναι σίγουρο πως θα αποτύχουν. Ίσως η φράση αυτή να φανεί σε μερικούς υπερβολική, αλλά μέσα από την υπερβολή καμιά φορά μπορεί κανείς να δειξει, που χωλαίνει κάθε προσπάθεια, που δεν έχει την υποδομή που χρειάζεται, για να λειτουργήσει σωστά.

Μερικοί νόμοι βγήκαν τελευταία για τις Πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και αυτό έγινε κάτω από την πίεση στους αρμόδιους παράγοντες, επειδή ήταν απαραίτητο μέσα σε ένα ολόκληρο νόμο 1268 για την ανώτατη παιδεία να υπάρχει μόνο μια παράγραφος έξι γραμμών που να αναφέρεται στις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες.

Η καινούργια τροπολογία που έγινε είναι γεμάτη ασάφειες, παραλείψεις, χωρίς ειρήνη, αρχή και συνέχεια. Και αυτό φυσικά είναι επόμενο, αφού για τη σύνταξη αυτού του νόμου δεν εργάστηκαν ειδικοί που πρώτα θα είχαν μελετήσει τους νόμους που διέπουν τις βιβλιοθήκες ξένων πανεπιστημίων και έπειτα θα σχεδίαζαν και θα πρότειναν λύσεις εναρμονισμένες στα ελληνικά δεδομένα. Βέβαια, υπάρχουν και τα Π.Δ. που εκεί θα «λυθούν» όλα τα προβλήματα για το πώς, πού, ποιοί. Είδωμεν!

Νομίζω ότι είναι καιρός πια να δούμε όλοι το σοβαρό ρόλο που θα πρέπει να παίξουν οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες στην ανώτατη εκπαίδευση στον τόπο μας. Και ένα από τα πρώτα πλάνα που πρέπει να μπει στο μέλλον, είναι η δημιουργία ανωτάτης σχολής βιβλιοθηκονομίας. Πολλοί πρωτοεμφανιζόμενοι άνθρωποι και μεταξύ αυτών ο καθηγητής της Π.Α.Σ.Π.Ε. Σ. Καραγεωργιάδης είχαν τονίσει από παλιά την αναγκαιότητα μίας τέτοιας ανωτάτης σχολής, δυστυχώς όμως, οι προτάσεις τους έμειναν στους προθαλάμους κάποιου υπουργείου.

Σήμερα όμως, οι απαιτήσεις για την μόρφωση είναι διαφορετικές, απ' ό,τι ήταν πριν από τριάντα χρόνια και έτσι δειλά-δειλά άρχισαν να συζητούνται σε προσωπικό επίπεδο και ελπίζουμε στο άμεσο μέλλον, δημόσια και από

τους αρμόδιους φορείς που υπάρχουν, οι προτάσεις για την αναδιοργάνωση, τη στελεχώση και τη διοίκηση των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών, όχι πια μεταξύ τείου και ρετυνας, αλλά με υπευθυνότητα που θα πρέπει να χαρακτηρίζεται κάθε άτομο που ζητά τη μορφωσή τ' όλες τις μορφές και τις ποικιλίες και που κυρία μέσα από τα γραφτά μπορεί να τη βρει.

Καλά οργανωμένη Πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη σημαίνει ειδικευμένο προσωπικό και κατάλληλο υλικό.

Καλή διοίκηση σε μια βιβλιοθήκη σημαίνει συμμετοχή ο' αυτή όλων των φορέων που χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη.

Καλή λειτουργία σε μια πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη σημαίνει «ερευνώ», «βρισκώ», «μεταδίδω».

Πιστεύω πως, αν γίνει ένας σωστός προγραμματισμός και σχεδιασμός,

χωρίς απαραίτητα αυτό να μεταφράζεται σε «δίκ», τότε θα ανεβούμε ένα ακόμη σκαλοπάτι στην έννοια που χωρίζει τους ανθρώπους σε πολιτισμένους και μη.

Αγάπη Βασιλειάδη

Η συν. Α. Βασιλειάδη εργάζεται στη Βιβλιοθήκη της Παντείου.